

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНІ
КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: СТАН, ПРОБЛЕМИ І
ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

І Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції

3 грудня 2015 року

Полтава 2016

УДК 002:004.01(477(06))

ББК С84(4Укр)я43

Д 34

Рекомендовано до друку Вченою радою гуманітарного факультету Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка (протокол № 6 від 16 березня 2016 р.).

Редакційна колегія:

Передерій І.Г. – д.і.н., доцент, завідувач кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Соляник А.А. – д.пед.н., професор, завідувач кафедри документознавства та книгознавства Харківської державної академії культури;

Дерев'янку Л.І. – к.філол.н., доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Гарашенко Л.Б. – к.філол.н., старший викладач кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка.

Д 34 Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи : матеріали I Всеукраїн. наук.-практ.

Інтернет-конф., м. Полтава, 3 грудня 2015 р. / редкол. : І.Г. Передерій, А.А. Соляник та ін. – Полтава : ПолтНТУ, 2016. – 226 с.

Збірник укладено на основі матеріалів I Всеукраїнської науковопрактичної Інтернет-конференції «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи». До збірника увійшли статті й тези доповідей, у яких розглянуто актуальні проблеми сучасного документознавства, інформаційної діяльності, соціальних комунікацій, окреслено проблеми маркетингу інформаційних продуктів і послуг, прикладні аспекти застосування сучасних інформаційних технологій. Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, фахівців-практиків.

Матеріали конференції опубліковано в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність фактичних даних, власних імен і цитат несуть автори публікацій.

Комлик Юлія

м. Полтава

ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ ЯК ІНФОРМАЦІЙНІ ЦЕНТРИ

В СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Новий історичний етап розвитку суспільства докорінно впливає на еволюцію бібліотечної справи і вимагає відповідних змін у науковопрактичній діяльності сучасних бібліотек. Необхідність інформаційного забезпечення розвитку в Україні державотворчих процесів, економіки, науки й техніки зумовлює перед бібліотеками, як ключовими елементами системи соціальних комунікацій, завдання створення національної інформаційної інфраструктури, котра сприяла б оптимізації формування та використання національних та світових документальних ресурсів.

«Електронні технології прийшли також у бібліотечні установи – традиційні центри суспільного збереження й використання інформації. З одного боку, вони дали відчутний поштовх усім напрямам бібліотечної справи, пов'язаним з удосконаленням обслуговування читачів безпосередньо в бібліотеках. З іншого – дали змогу розширити коло користувачів за межами бібліотеки, із допомогою електронних засобів зв'язку». [1, с. 3] «У самій бібліотечній установі комп'ютеризація значно прискорює обслуговування читачів, підвищує якість інформування про наявні інформаційні ресурси, сприяє розширенню доступу до електронної інформації, що стала вже складовою бібліотечних фондів, значно вдосконалює науково-довідкову, консультативно-методологічну та культурно-освітню роботу» [1, с. 5] У зв'язку з цим усе більшого значення в системі інформаційного забезпечення суспільства набувають електронні бібліотеки як інформаційні ресурси нового типу.

«Електронна бібліотека – розподілена інформаційна система, що дозволяє зберігати і використовувати різномірні колекції електронних документів (текст, графіка, аудіо, відео тощо) завдяки глобальним мережам передавання даних у зручному, для кінцевого користувача, вигляді» [2, с. 1]. У публічних бібліотеках в основному працюють із документами, а не з

інформацією, тому така бібліотека не задовольняє повною мірою вимоги інформаційного суспільства; перелік і якість послуг, що надаються нею, відповідають інтересам лише незначної частини споживачів інформації. Отже, із часом виникла потреба у створенні електронної бібліотеки, яка забезпечує користувачів роботою з документами з обмеженим доступом (рідкісних та рукописних книг, фотоальбомів, дисертацій, архівів тощо), здійснює доступ до інформації, що існує лише в електронній формі, надає користувачам більш якісні можливості роботи з електронними документами великих обсягів і інформаційну підтримку користувачів повнотекстовими базами даних у режимі теледоступу. «Документи в електронній бібліотеці зберігаються в машиночитаній формі. Користувач, який звертається до пошукових машин глобальної мережі, може отримати їх, не обов'язково будучи читачем бібліотеки» [3, с. 249] Для електронної бібліотеки характерні введення чи видалення інформаційних об'єктів, їхньої інтеграції, реструктуризації тощо (стосується електронних документів, а не інформації, що міститься в них); наявність визначеної концепції формування інформаційного простору, доступного користувачу; здійснення каталогізації об'єктів і різних їхніх об'єднань, що утворюють цей інформаційний простір.

У світі одним із перших проєктів створення зібрання електронних версій книг є проєкт «Гутенберг», започаткований 1971 року М. Хартом у Лабораторії дослідження матеріалів Іллінойського університету (США). В Україні робота з формування електронних бібліотек, яка була розпочата в 1998 році, також набирає значних обертів. Першими на цей шлях на основі повнотекстового розширення електронного каталога стала Національна бібліотека України імені В. Вернадського, а з 2000 року – значна кількість бібліотек вищих наукових закладів та науково-дослідних установ України. Вивчення електронних ресурсів свідчить, що створення наукових електронних бібліотек в Україні відбувається, в основному, на національному й галузевому рівнях, і розвиваються вони як складні інформаційно-бібліотечні системи, повнотекстові бази даних, мультимедійні або віртуальні бібліотеки. Електронні бібліотеки України – це багатофункціональні інформаційні пошукові системи, які містять текстову інформацію в електронному вигляді з різних джерел багатьох галузей науки, техніки тощо і які поповнюються новими надходженнями кожен день, зберігають в електронному вигляді інформаційні ресурси й акумулюють результати наукових досліджень, надають усьому науковому співтовариству та всім користувачам мережі Інтернет швидкого доступу до потрібної інформації, підвищують ефективність використання наукових

досліджень і зменшують обсяг рутинних робіт, характерних для традиційної бібліотеки.

«Найявний досвід показує, що впровадження електронних інформаційних технологій у бібліотечну сферу стає переконливим аргументом на користь бібліотек у дискусії про їх значення для сучасного суспільства в умовах розвитку інформаційних Інтернет-послуг» [1, с. 5] Отже, електронні бібліотеки, доповнюючи традиційні форми, стають все ефективнішим засобом соціальної комунікації, сприяють реалізації як індивідуального, так і колективного творчого, наукового потенціалу, здійснюють оптимальне інформаційне забезпечення суспільства в умовах інформатизації.

Джерела та література:

1. Онищенко О.С. Електронні інформаційні ресурси бібліотек у піднесенні інтелектуального і духовного потенціалу українського суспільства / [О.С. Онищенко, Л.А. Дубровіна, В.М. Горовий та ін.]; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К.: НБУВ, 2011. –235с.
2. Електронна бібліотека. – Режим доступу: www.uk.wikipedia.org/wiki/.
– Назва з екрану.
3. Палеха Ю. Документально-інформаційні комунікації : навч. посіб. / Ю. Палеха, Н. Мурейко, О. Оксіюк. – К. : Видавництво Ліра-К, 2014. – 386 с.